

บทความวิชาการ Hot Issue

(มิถุนายน ๒๕๕๙)

การออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://www.parliament.go.th>

การออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ

โชคสุข กรกิตติชัย

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ภายหลังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2559 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2559 ซึ่งมีผลบังคับใช้แล้ว และรัฐบาลได้ประกาศให้วันที่ 7 สิงหาคม 2559 เป็นวันออกเสียงประชามติ โดยในการจัดทำพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติฯ นั้น รัฐบาลได้มอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... เพื่อเป็นกติกาให้การทำประชามติมีความชัดเจนและสงบเรียบร้อย ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2559 โดยมีนายพีระศักดิ์ พอจิต รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่ 2 ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ โดยนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ฝ่ายกฎหมาย ได้ชี้แจงหลักการและเหตุผล หลังการอภิปรายของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสร็จสิ้นลง ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ในวาระที่ 1 ด้วยคะแนน 153 เสียง ต่อ 0 เสียง งดออกเสียง 5 เสียง พร้อมทั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างฯ จำนวน 21 คน แปรญัตติภายใน 5 วัน และกำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน 20 วัน

ต่อมาเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2559 นายพีระศักดิ์ พอจิต รองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คนที่ 2 ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... วาระที่ 2-3 ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว หลังการพิจารณาวาระที่ 2 เสร็จสิ้นลง ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ 3 โดยมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ด้วยคะแนน 171 ต่อ 1 เสียง งดออกเสียง 3 เสียง ไม่ลงคะแนน 1 เสียง หลังจากนั้น สภานิติบัญญัติแห่งชาติส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งได้รับความเห็นชอบแล้วไปยังนายกรัฐมนตรีให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการจัดทำกรออกเสียงประชามติต่อไป

สำหรับเนื้อหาของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างน่าสนใจ และมีประเด็นสำคัญหลายประการด้วยกัน พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 66 มาตรา ประกอบด้วยหมวด 1 การจัดพิมพ์ร่างรัฐธรรมนูญ การเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญ และกระบวนการและขั้นตอนการออกเสียง หมวด 2 หลักเกณฑ์และวิธีการในการออกเสียง หมวด 3 การควบคุมการออกเสียงและบทกำหนดโทษ ในที่นี้ ผู้ศึกษาจะขอ

นำเสนอในส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิออกเสียง หลักเกณฑ์ การลงคะแนน ฐานความผิด และบทลงโทษในการออกเสียงประชามติ ดังนี้

1. ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ

ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(1) สัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันออกเสียง

(3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตออกเสียงมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันออกเสียง

2. การใช้สิทธิออกเขตออกเสียง

ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งอยู่นอกเขตออกเสียงที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตออกเสียงเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันออกเสียง หากประสงค์จะขอใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียง ในจังหวัดที่ตนอยู่ ให้ยื่นคำขอลงทะเบียนก่อนวันออกเสียงอย่างน้อย 30 วัน และให้หมดสิทธิลงคะแนน ในหน่วยออกเสียงที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิออกเสียงของหน่วยออกเสียงนั้น เว้นแต่จะได้แจ้งเปลี่ยนแปลง ก่อนวันออกเสียงไม่น้อยกว่า 30 วัน

3. วิธีลงคะแนน

การออกเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยตรงและลับ และให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีการ กากบาทในบัตรออกเสียง

4. บัตรเสีย บัตรออกเสียงที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นบัตรเสีย

(1) บัตรปลอม

(2) บัตรที่มีไข่บัตรซึ่งกรรมการประจำหน่วยออกเสียงมอบให้

(3) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเสียง

(4) บัตรที่มีการเขียนข้อความหรือถ้อยคำอื่นลงไป

(5) บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท

(6) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนออกเสียงนอกช่อง “ทำเครื่องหมาย”

(7) บัตรที่ทำเครื่องหมายเป็นที่สังเกต เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่

(8) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนออกเสียงในช่อง “ทำเครื่องหมาย” เกินกว่าหนึ่งเครื่องหมาย

(9) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

บัตรเสียตามวรรคหนึ่งมิให้นับเป็นคะแนนออกเสียง

5. การคัดค้านการออกเสียง

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาออกเสียง หากผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวนไม่น้อยกว่า 50 คนในหน่วยออกเสียงใด เห็นว่าการออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน พร้อมทั้งแสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่การลงคะแนนออกเสียงสิ้นสุดลง

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2559 ยังได้กำหนด ฐานความผิด และบทลงโทษเอาไว้ด้วย ซึ่งผู้ศึกษาขอเสนอในส่วนที่เกี่ยวกับฐานความผิด เพื่อให้ ทราบว่า การออกเสียงประชามติกระทำได้น้อยเพียงใด ตามกฎหมายฉบับนี้ โดยจัดทำในรูปของตาราง เพื่อความสะดวกในการศึกษา ดังนี้

มาตรา	กรณี (ฐานความผิด)	บทลงโทษ
55	เจ้าหน้าที่ควบคุมการออกเสียงรวมถึงผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ ช่วยเหลือ หากจงใจปฏิบัติทุจริตต่อหน้าที่ ชัดขวางไม่ให้ เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)	ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี ปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้ง 10 ปี เว้นแต่ปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมาย และกระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิด ทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทาง ปกครอง
56	ห้ามเจ้าหน้าที่รัฐใช้ตำแหน่งอันเป็นเหตุให้การออกเสียง ไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และหากมีหลักฐาน เชื่อได้ว่าฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ ให้ กกต. มีอำนาจสั่งให้ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยุติการกระทำที่เห็นว่าอาจทำให้การออก เสียงไม่สุจริตและเที่ยงธรรม	ผู้ใดฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งหรือ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท และให้ศาลเพิก ถอนสิทธิเลือกตั้ง 10 ปี
57	ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมการ ออกเสียงตาม พ.ร.บ.นี้	ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าขัดขวางโดยใช้ กำลังประทุษร้ายหรือขู่ว่าจะใช้กำลัง ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
58	ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิออก เสียงของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง	ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ
59	ผู้ใดทำลายบัตรออกเสียงโดยไม่มีอำนาจ หรือจงใจทำให้ บัตรออกเสียงชำรุด เสียหาย หรือทำบัตรเสียให้เป็นบัตร ใช้ได้	มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับ ไม่เกิน 20,000 บาท แต่ถ้าผู้ทำเป็น เจ้าพนักงานหรือเป็นผู้มีหน้าที่ เกี่ยวกับการดำเนินการออกเสียง

มาตรา	กรณี (ฐานความผิด)	บทลงโทษ
		โทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี ปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท
60	<p>ผู้ใดกระทำการในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนในกรณี</p> <p>(1) ออกเสียงหรือพยายามออกเสียงโดยรู้ว่าไม่มีสิทธิออกเสียงในหน่วยนั้น</p> <p>(2) ใช้บัตรอื่นที่ไม่ใช่บัตรออกเสียงมาออกเสียง</p> <p>(3) นำบัตรออกเสียงออกจากที่ออกเสียง</p> <p>(4) นำบัตรที่ลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย</p> <p>(5) ทำเครื่องหมายเพื่อให้ผู้อื่นรู้ว่าเป็นบัตรออกเสียงของตน หรือใช้เครื่องมืออุปกรณ์ใดบันทึกภาพบัตรออกเสียงที่ลงคะแนนออกเสียงแล้ว</p> <p>(6) ขัดคำสั่งกรรมการประจำหน่วยออกเสียงที่สั่งให้ออกไปจากที่ออกเสียง เพราะเหตุที่ผู้นั้นขัดขวางการออกเสียงตามมาตรา 17 วรรคสาม</p> <p>(7) นำบัตรออกเสียงใส่ในหีบบัตรโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง เพื่อแสดงว่า มีผู้มาแสดงตนออกเสียงโดยผิดจากความจริง หรือมีบัตรออกเสียงเพิ่มขึ้นจากความจริง</p> <p>(8) กระทำการโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อไม่ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถใช้สิทธิได้ ขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยว ภายในกำหนดเวลาที่จะออกเสียง</p> <p>(9) ก่อความวุ่นวายในที่ออกเสียงหรือรบกวนเป็นอุปสรรคแก่การออกเสียง</p>	<p>หากทำตาม (1) ถึง (6) มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับ 20,000 บาท ถึง 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>ผู้ใดทำตาม (7) ถึง (9) ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี ปรับไม่เกิน 200,000 บาท</p>
61	<p>ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย</p> <p>(2) เสนอให้หรือสัญญาว่าจะให้ทั้งทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อันคำนวณเป็นเงินได้ เพื่อจูงใจผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิ หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง</p> <p>(3) หลอกหลวง บังคับ ชูเชื้อ ใช้อิทธิพลคุกคาม</p>	<p>ผู้ใดทำตาม (1) ถึง (6) มีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี ปรับไม่เกิน 200,000 บาท ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่เกิน 5 ปี ด้วยก็ได้</p> <p>หากในกรณีทำผิดตาม (1) ถึง (6) เป็นคณะบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป</p>

มาตรา	กรณี (ฐานความผิด)	บทลงโทษ
	<p>เพื่อให้ผู้มีสิทธิไม่ไปใช้สิทธิ หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ออกเสียง ผิดวัน เวลา ที่ออกเสียง</p> <p>(4) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย เปลี่ยนสภาพ ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ นำไป ชัดขวางการส่งหีบบัตรออกเสียง เว้นแต่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบกฎหมาย</p> <p>(5) เล่นหรือจัดให้มีการพนันใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิไม่ไปใช้สิทธิ หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ออกเสียง</p> <p>(6) เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ออกเสียง</p> <p>(7) จำหน่าย จ่ายแจก จัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตออกเสียงระหว่างเวลา 18.00 น. ของวันก่อนวันออกเสียงจนถึงสิ้นสุดวันออกเสียง</p> <p>ผู้ใดเผยแพร่ข้อความ ภาพ เสียง ในสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางอื่นใด ที่ผิดไปจากข้อเท็จจริง มีลักษณะรุนแรง ก้าวร้าว หยาบคาย ปลุกระดม ช่มชู้ โดยมุ่งหวังให้ผู้มีสิทธิไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ถือว่าผู้นั้นก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย</p>	<p>ต้องโทษจำคุก 1-10 ปี ปรับ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง 10 ปี</p> <p>ผู้ใดทำตาม (7) โทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>ในกรณีที่ทำตาม (6) เป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงินทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดต่อตนเองหรือผู้อื่น ถ้าแจ้งต่อ กกต. หรือผู้ซึ่ง กกต. มอบหมาย ก่อนหรือในวันออกเสียง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง</p>
62	<p>ผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิออกเสียงไปยังที่ออกเสียง และนำกลับ โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารหรือค่าจ้าง ซึ่งตามปกติต้องเสีย</p>	<p>ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-5 ปี ปรับ 20,000 บาท ถึง 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง 5 ปี แต่บทบัญญัตินี้ไม่บังคับใช้กับหน่วยงานรัฐในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิ</p>
63	<p>ผู้ใดเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชน เกี่ยวกับการออกเสียงในระหว่างเวลา 7 วันก่อนวันออกเสียงจนถึงเวลาสิ้นสุดการออกเสียงในวันออกเสียง</p>	<p>ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>

มาตรา	กรณี (ฐานความผิด)	บทลงโทษ
64	กรรมการประจำหน่วยออกเสียงผู้ใดจงใจนับบัตรออกเสียงหรือให้คะแนนผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป	ระวางโทษ จำคุก 1-10 ปี ปรับ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท
65	ในกรณีศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด	-
66	ในกรณีศาลมีคำพิพากษาลงโทษตามฐานความผิดของพระราชบัญญัตินี้ และผู้นั้นเป็นผู้กระทำให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เป็นเหตุให้ต้องออกเสียงใหม่ในหน่วยออกเสียงใด	ให้ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้นั้นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการออกเสียงในหน่วยออกเสียงที่เป็นเหตุให้กต. สั่งให้ต้องมีการออกเสียงใหม่

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

การออกเสียงลงประชามติครั้งนี้ถือว่ามีกรอบที่เข้มงวดกว่าในการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีข้อสังเกตและบทบัญญัติใหม่ที่น่าสนใจ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การที่ กต. เป็นผู้กำหนดจัดให้มีการแสดงความเห็นโดยอิสระ และเท่าเทียมกันทุกฝ่าย รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐ หรือภาคเอกชนจัดกิจกรรมรณรงค์ แต่ให้เป็นไปตามแนวทางและรูปแบบที่ กต. กำหนด รวมทั้งให้สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม จัดสรรเวลาออกอากาศหรือเผยแพร่ข้อมูลตามที่ กต. กำหนด ถึงแม้จะเป็นกฎหมายที่ให้เสรีภาพในการแสดง และเผยแพร่ความคิดเห็นโดยสุจริต และไม่ขัดต่อกฎหมาย แต่ข้อห้ามและบทลงโทษต่าง ๆ อาจทำให้เกิดความหวั่นเกรงหรือไม่แน่ใจ เพราะไม่แน่ใจว่า ข้อคิดเห็นที่เสนอออกไป จะถูกตีความว่า เป็นความผิดหรือไม่

2. การให้ผู้มีอายุ 18 ปี มีสิทธิออกเสียงประชามติ ซึ่งคุณสมบัติของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติจะไม่แตกต่างจากการเลือกตั้ง ยกเว้นกำหนดให้ผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันออกเสียง สามารถใช้สิทธิออกเสียงได้ ดังนั้น หากการออกเสียงประชามติเกิดขึ้นวันที่ 7 สิงหาคม ผู้ที่มีอายุครบ 18 ปี ในวันดังกล่าวสามารถไปใช้สิทธิออกเสียงได้

3. การไปใช้สิทธินอกพื้นที่ หรือย้ายที่อยู่ไม่ถึง 90 วัน ต้องลงทะเบียนล่วงหน้า 30 วัน ดังนั้น ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งอยู่นอกเขตออกเสียงที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตออกเสียงเป็นเวลาน้อยกว่า 90 วันนับถึงวันออกเสียง ย่อมมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนออกเสียง ซึ่งการออกเสียงประชามติครั้งนี้จะไม่มีมาตรการให้มีการออกเสียงล่วงหน้า เพราะการออกเสียงประชามติจะทำวันเดียวพร้อมกันทั่วประเทศ ดังนั้น ผู้ที่ไม่สะดวกในการกลับภูมิลำเนาเพื่อออกเสียง และผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเวลาน้อยกว่า 90 วันนับแต่วันออกเสียง หากต้องการใช้สิทธิออกเสียง ให้ยื่นคำขอลงทะเบียนก่อนวันออกเสียงอย่างน้อย 30 วัน โดยจะหมดสิทธิลงคะแนนในหน่วยออกเสียงเดิมที่ตนมีชื่ออยู่

4. การลงคะแนนออกเสียง นั้น ถ้าไม่ “กากบาท” ถือเป็นบัตรเสียทั้งหมด ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดลักษณะของบัตรเสียไว้หลายแบบ ซึ่งอาจสรุปอย่างรวบรัดว่า “บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท” คือ บัตรเสีย

5. ประชาชนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวนไม่น้อยกว่า 50 คน ของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในหน่วยออกเสียงใด หากเห็นว่าการออกเสียงในหน่วยออกเสียงนั้นเป็นไปโดยไม่สุจริต มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านพร้อมหลักฐานต่อ กกต. ภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่การลงคะแนนออกเสียงสิ้นสุดลง (ซึ่งแต่เดิม 48 ชั่วโมง)

6. การควบคุมการออกเสียงและบทกำหนดโทษได้มีบทบัญญัติใหม่ขึ้นมา เช่น มาตรา 55 เจ้าหน้าที่ควบคุมการออกเสียงรวมถึงผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือ หากจงใจปฏิบัติทุจริตต่อหน้าที่ ขัดขวางไม่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี ปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง 10 ปี เว้นแต่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และกระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง มาตรา 60 เพิ่มกรณี (4) นำบัตรที่ลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่น โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย มาตรา 61 เพิ่มกรณีผู้ใดเผยแพร่ข้อความ ภาพ เสียง ในสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางอื่นใด ที่ผิดไปจากข้อเท็จจริง มีลักษณะรุนแรง ก้าวร้าว หยาดคาย ปลุกระดม ช่มชู้ โดยมุ่งหวังให้ผู้มีสิทธิไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ถือว่าผู้นั้นก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเพิ่มบทลงโทษให้คณะบุคคลตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ต้องโทษจำคุก 1-10 ปี ปรับ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง 10 ปี เป็นต้น

ดังนั้น ร่างรัฐธรรมนูญที่เข้าสู่กระบวนการลงประชามติ ถือว่าเป็นกฎหมายที่สำคัญสูงสุด เพราะเป็นการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน จะเห็นได้ว่า การออกเสียงประชามติเป็นกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลของการออกเสียงประชามติเป็นการสะท้อนถึงความต้องการของประชาชน ที่รัฐจะต้องดำเนินการเพื่อมีข้อยุติโดยเสียงข้างมาก ขณะเดียวกันเสียงข้างน้อยต้องเคารพในเสียงส่วนใหญ่และกติกาของประเทศ ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2559 นี้จึงมีบทบัญญัติว่าด้วยความผิดและบทกำหนดโทษไว้ เช่น ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ห้ามผู้ใดทำลายบัตรออกเสียงประชามติ และห้ามผู้ใดก่อความวุ่นวายขึ้นในที่ออกเสียง หรือกระทำการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การออกเสียงประชามติ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่ออกกฎหมายฉบับนี้จนถึงวันที่ 7 สิงหาคม 2559 ซึ่งเป็นวันออกเสียงประชามติ ไม่ว่าจะประชาชนจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญนี้ ประเทศไทยจะต้องเดินหน้าต่อไป

บรรณานุกรม

“พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2559” (22 เมษายน 2559).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 133 ตอนที่ 34 ก, น. 1-21.

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2552” (28 ธันวาคม 2552).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 126 ตอนที่ 98 ก, น. 1-18.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (18 มีนาคม 2559).

บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 19/2559 วันศุกร์ที่ 18 มีนาคม 2559 ณ ตึกรัฐสภา (น. 1-2). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการประชุม.

_____. (7 เมษายน 2559). บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 22/2559 วันพฤหัสบดีที่ 7 เมษายน 2559 ณ ตึกรัฐสภา (น. 21). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการประชุม.